

M6 Sociāli atbalstīta un aprūpēta sabiedrība

Cilvēkam lielākoties pašam ir jāuzņemas atbildība par savu labklājību, tomēr brīžos, kad persona pati par sevi nespēj parūpēties un ir nonākusi krīzes situācijā, tad jāiesaistās valstij un pašvaldībai, lai palīdzētu personai attīstīt pašpalīdzības spēju un spēju no jauna integrēties sabiedrībā.

Sociālā sistēma Rīgā ir stabila un pakalpojumu klāsts – ļoti plašs. Atbilstoši izmaiņām valsts ekonomiskajā situācijā ik gadu mainās sociālās palīdzības saņēmēju skaits un struktūra, līdz ar to sociālajai sistēmai ir jābūt arī pietiekami elastīgai.

2013.gadā, salīdzinot ar 2012.gadu, sociālo pabalstu saņēmēju skaits Rīgā ir samazinājies par 17%, savukārt trūcīgo personu skaits – samazinājies par 29%.

Taču turpina pieaugt garantētā minimālā ienākuma (turpmāk – GMI) un dzīvokļa pabalsta saņēmēju – darbspējīgu strādājošu personu īpatsvars starp visiem darbspējīgajiem GMI un dzīvokļa pabalsta saņēmējiem. Tas var liecināt, ka izdevumi par mājokli pieaug straujāk kā cilvēku ienākumi.

Uz nevienlīdzības un noslāņošanās procesu sabiedrībā norāda Džini koeficients⁵⁸, kas 2012.gadā Rīgā bija 33,7% (2011.gadā – 34,2%).

Kopā sociālajiem pakalpojumiem izlietotais finansējums 2013.gadā pret 2012.gadu ir pieaudzis par 9%.

Daudzi sociālie pakalpojumi Rīgā tiek sniegti sadarbībā ar dažādu jomu nevalstiskajām organizācijām. Tāpat pašvaldība atbalsta NVO projektu īstenošanu sociālajā un veselības aprūpes jomā, projektus, kas paredzēti bērniem no sociālā riska ģimenēm, personām ar invaliditāti, pensijas vecuma, tai skaitā politiski represētām personām, un citām mazaizsargātu personu grupām. Budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros 2013.gadā atbalstīti 70 NVO projekti par kopējo summu 62 970 Ls.

Rīgas iedzīvotāju aptaujas⁵⁹ rezultāti parāda, ka vairākums Rīgas iedzīvotāju pozitīvi vērtē primārās veselības aprūpes kvalitāti un pieejamību (attiecīgi – 74,8% un 74,6%). Tai pat laikā jāuzsver – neapmierināto īpatsvars arī ir vērā ņemams – katrs piektais rīdzinieks nav apmierināts ar primārās veselības aprūpi.

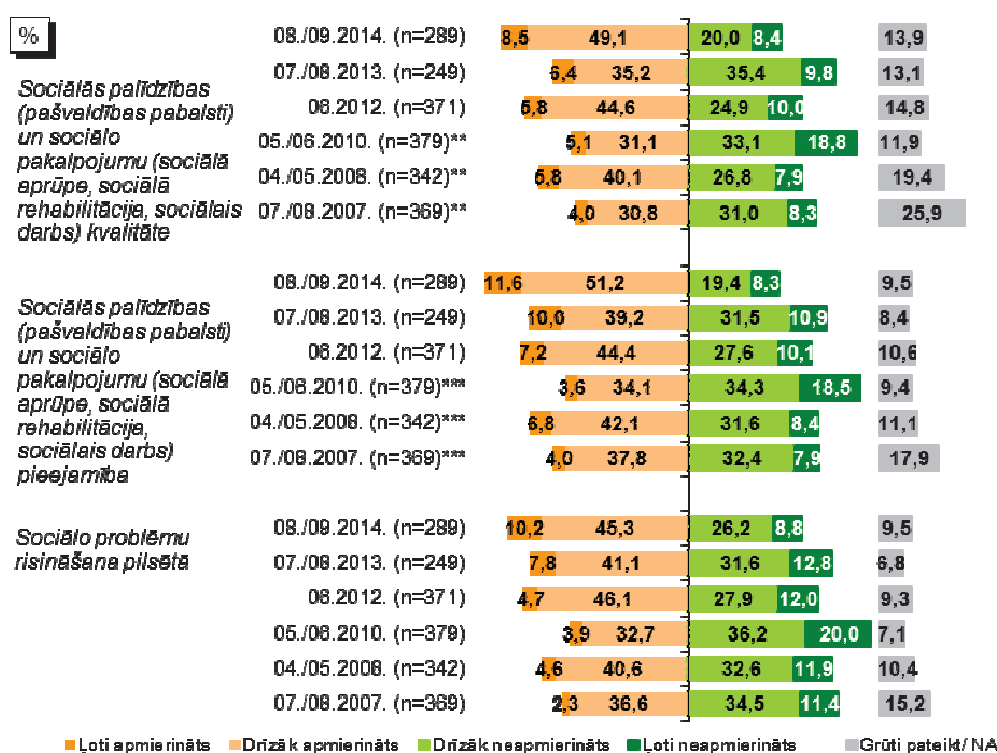
⁵⁸ Džini koeficients parāda materiālo labumu sadalījuma vienmērīgumu starp sabiedrības locekļiem. Šis rādītājs variē no 0 līdz 100. Jo Džini koeficienta vērtība ir tuvāka 0, jo vienlīdzīgāki ir sabiedrības locekļi, un otrādi.

⁵⁹ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības darbību un pilsētā notiekošajiem procesiem”, pretendentu apvienība: SIA „Aptauju centrs” un SIA „Excolo Latvia”, 2014.gada augusts-septembris

Pēdējā gada laikā 10,3% rīdzinieku paši vai to ģimenes locekļi bija saņēmuši sociālo palīdzību no Rīgas pašvaldības iestādēm, 2,9% – sociālos pakalpojumus ģimenēm ar bērniem un 2,0% – sociālos pakalpojumus pilngadīgām personām. Vairākums šīs mērķa grupas pārstāvju ir apmierināti ar sociālās palīdzības kvalitāti un pieejamību (attiecīgi – 57,6% un 62,8%), lai gan salīdzinoši liels – aptuveni 1/4 – ir arī to īpatsvars, kuri bijuši neapmierināti. Pie tam – lai gan kopumā 55,5% no šiem iedzīvotājiem ir apmierināti ar sociālo problēmu risināšanu pilsētā kopumā, 35% pauž par to negatīvus vērtējumus (6.1.attēls).

6.1.attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar sociālās palīdzības un pakalpojumu kvalitāti un pieejamību Rīgā

Bāze: respondenti, kuri paši vai kuru ģimenes locekļi pēdējā gada laikā ir saņēmuši sociālos pakalpojumus vai sociālo palīdzību no Rīgas pašvaldības iestādēm, n=289

*Aprēķinot vērtējumu vidējos rādītājus, tika ņemts vērā to respondentu īpatsvars, kuri sniedza noteiktus vērtējumus.
 **2007., 2008., un 2010. aptaujās gadā atbilžu varianta formulējums bija "Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu kvalitāte".
 ***2007., 2008., un 2010. aptaujās gadā atbilžu varianta formulējums bija "Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu pieejamība".

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības darbību un pilsētā notiekošajiem procesiem”, Pretendentu apvienība: SIA „Aptauju centrs” un SIA „Excolo Latvia”, 2014.gada augusts-septembris

Mērķa īstenošanai ir izvirzīti 11 uzdevumi. Aktivitātes notika visu uzdevumu ietvaros.

U6.1. Nodrošināt sociālos pakalpojumus bērniem un ģimenēm ar bērniem

Pārskata gadā Rīgā pie interešu izglītības iestādēm darbojās četri pirmsskolas vecuma bērnu pieskatīšanas centri/istabas – BJC „Bolderāja”, BJC „Kurzeme”, BJC „Zolitūde” un pieskatīšanas istaba Rīgas Jauno tehniķu centrā.

Lai palīdzētu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, sociālo pakalpojumu attīstības programmas bērniem ar funkcionāliem traucējumiem ietvaros nodrošināts dienas aprūpes centra pakalpojums 55 bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem šādos dienas aprūpes centros: „Mēs esam līdzās”, „Asniņš” un „Torņakalna rūķi”. Nodrošināta paliatīvā aprūpe ģimenēm, kurās ir bērni ar smagām un neizārstējamām slimībām. 2013.gadā pakalpojumu saņēma 49 bērni – sniegtas 2159 sociālā darbinieka un 1080 kapelāna konsultācijas. Ieviesta sociālās rehabilitācijas programma bērniem invalīdiem - 2013.gadā pakalpojumu saņēma 11 bērni. Tāpat programmas ietvaros pārskata gadā ieviests individuālo rehabilitācijas plānu izstrādes pakalpojums biedrībā „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās””, BKUS „Gaiļezers”, Primārās veselības aprūpes centrā „Ziepniekkalns”. 2013.gadā pakalpojumu saņēma 31 bērns.

Biedrība „Apvienība ģimeņu atbalstam „Baltā zvaigzne””, nodrošinājusi 20 grupu nodarbības sērojošajiem vecākiem, kā arī priekšlaicīgi dzimušo un bērnu ar invaliditāti vecākiem.

Pārskata gadā turpināts sniegt atbalstu jaunajām ģimenēm – īstenotas apmācības programmas jauniešiem vecākiem prasmju un iemaņu attīstīšanai. 2013.gadā tika novadītas 18 Mazo bērnu vecāku informatīvi izglītojošās atbalsta grupu nodarbības 16 personām, kā arī 71 grupu nodarbība „Bērnu emocionālā audzināšana”, kuru apmeklēja 124 personas.

Ielu sociālā darba attīstības programmas ietvaros tika attīstīta Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra Mobilās brigādes⁶⁰ darbība. Nodrošināta atbalsta, informatīvā un sociālās kontroles funkcija, t.sk. apsekošana dzīvesvietā pēc Rīgas Sociālā dienesta un citu institūciju pieprasījuma. Pārskata gadā Mobilā brigāde veikusi 600 apsekošanas dzīvesvietā pašvaldības teritorijā, no tām 558 bija pieteikumi pie institūciju redzeslokā nonākušām jaunajām ģimenēm, savukārt 102 gadījums tika apsekotas jau iepriekš redzeslokā nonākušas ģimenes. Notika arī 4 reidi kopā ar policiju.

U6.2. Sniegt sociālo palīdzību personām/ģimenēm ar zemiem ienākumiem

Uzdevuma ietvaros pārskata gadā tika nodrošināti ēdināšanas pakalpojumi sociāli mazaizsargātām iedzīvotāju grupām. 2013.gadā 6 ēdināšanas vietās Rīgā par pašvaldības budžeta līdzekļiem tika izdalītas 676 627 porcijas. Turklāt no 02.08.2013. ēdināšanas pakalpojums šīm grupām papildus tiek nodrošinātas arī sestdienās un svētdienās, izņemot svētku dienas.

⁶⁰ Mobilā brigāde – RD LD pakļautības iestādes Rīgas patversmes struktūrvienība, kuras mērķis ir sniegt informāciju un operatīvu atbalstu bezpajumtniekiem.

2013.gadā no pašvaldības budžeta līdzekļiem tika līdzfinansēts zupas virtuves pakalpojums līdz 1000 porcijām dienā 5 reizes nedēļā 4 vietās Rīgā.

Rīgas pilsētas pašvaldībā dzīvojošo personu (ģimeņu) ar zemiem ienākumiem atbalstīšanai saskaņā ar RD 15.01.2013. saistošajiem noteikumiem Nr.202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā”, tiek sniegta sociālā palīdzība, piešķirot sociālos pabalstus pamatvajadzību nodrošināšanai – pabalsts GMI līmeņa nodrošināšanai, dzīvokļa pabalsts, pabalsts veselības aprūpes nodrošināšanai, pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai, pabalsts mācību līdzekļu iegādei un piemaksa pie GMI līmeņa. 2013.gadā, izvērtējot personu (ģimeņu) ienākumus un materiālo stāvokli, sociālā palīdzība sniegta 46 913 personām.

U6.3. Nodrošināt personu ar īpašām vajadzībām sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju

Profesionālu atbalstu un konsultācijas personām ar invaliditāti un viņu piederīgajiem Rīgā var saņemt no RP budžeta finansētajos Dienas aprūpes centros (turpmāk – DAC) un Dienas centros pilngadīgām personām (turpmāk – DC).

Uzdevuma ietvaros pārskata gadā Dienas aprūpes centru personām ar invaliditāti attīstības programmas ietvaros Rīgā darbojās 9 dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem, tai skaitā 2 centri personām ar psihiskās veselības traucējumiem, ar kopējo vietu skaitu 245, kuru sniegtos pakalpojumus finansē RP. 2013.gadā pakalpojumu saņēma 287 personas.

Citām personām ar invaliditāti 2013.gadā bija iespēja apmeklēt 11 DC, no tiem 2 – „Aspazija” un Strazdumuižas Dienas centrs – paredzēti galvenokārt personām ar invaliditāti, pārējie 9 darbojas pēc „atvērtā” principa un personas ar invaliditāti tajos ir kā viena no DC mērķa grupām. 2013.gadā ar pašvaldības finansiālu atbalstu darbojās par 2 DC vairāk nekā 2012.gadā. 2013.gadā DC pakalpojumu saņēma 3219 personas.

Profesionālu atbalstu un konsultācijas personas ar invaliditāti un viņu piederīgie var saņemt DAC un DC. 2013.gadā pakalpojumu saņēma 12 DAC (9 DAC personām ar garīga rakstura traucējumiem, 3 DAC personām ar demenci) un 11 iepriekš minētajos DC.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centru attīstības programmas ietvaros personām ar garīga rakstura traucējumiem nodrošināta iespēja saņemt grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu. 2013.gadā Rīgas pašvaldības iedzīvotāji pakalpojumu varēja saņemt 7 grupu mājās (dzīvokļos) ar kopējo vietu skaitu 101. 2013.gadā pakalpojumu saņēma 117 personas ar garīga rakstura traucējumiem.

Pārskata gadā tika turpināts nodrošināt arī sociālo pakalpojumu „Atelpas brīdis” (īslaicīga sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija) pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem, pakalpojuma sniegšanas laikā no aprūpes pienākumu

veikšanas atslogojot pakalpojuma saņēmēju ģimenes locekļus. 2013.gadā pakalpojumu saņēma 1 persona ar garīga rakstura traucējumiem.

U6.4. Nodrošināt pensijas vecuma personu un personu ar invaliditāti sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju

Lai nodrošinātu uzdevuma īstenošanu, tika nodrošināti dažādi sociālās aprūpes pakalpojumi personas dzīvesvietā. 2013.gadā pakalpojumus saņēma 5748 personas, no tām aprūpi mājās saņēma 5608 personas (tai skaitā aprūpes mājās pakalpojumu saņēma 4080 personas, savukārt 1528 personas saņēma pabalstu aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai). Aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināja 7 pakalpojumu sniedzēji, kas ir par vienu vairāk kā 2012.gadā.

Pakalpojumu „silto ēdienu piegāde mājās”, kuru pārskata gadā nodrošināja 1 piegādātājs, saņēma 668 personas; pakalpojumu „drošības poga” (1 piegādātājs) – 40 personas; pavadona – asistenta pakalpojumu (1 piegādātājs) – 94 personas.

Pieaugot aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaitam un pakalpojuma apjomam, 2013.gadā RP budžetā palielināts finansējums pakalpojuma nodrošināšanai.

Saskaņā ar MK 18.12.2012. noteikumiem Nr.942 „Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu pašvaldībā” 2013.gada martā uzsākta valsts finansētā asistenta pakalpojuma invalīdiem nodrošināšana. 2013.gadā pakalpojumu saņēma 788 personas.

Personas ar demenci ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas (turpmāk – SAC) pakalpojumu var saņemt 3 pašvaldības un 4 līgumorganizāciju iestādēs, ar kurām Rīgas pilsētas pašvaldībai ir līgumsaistības. 2013.gadā Rīgā darbojās 3 dienas aprūpes centri personām ar demenci (kopējais vietu skaits – 60). 2013.gadā pakalpojumu saņēma 84 personas. 2013.gadā DAC personām ar demenci tika sniegti atbalsta pakalpojumi un konsultācijas personu ar demenci ģimenēm (piederīgajiem). 2013.gadā pakalpojumu saņēma 84 personas. Papildus tika sniegtas konsultācijas citu DC darbiniekiem un klientiem par darbu ar personām ar demenci specifiku.

Ņemot vērā, ka SAC ir pieprasījums pēc ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojuma pašvaldībā (rinda), īslaicīgās aprūpes pakalpojuma nodrošināšanai paredzētās vietas 2013.gadā pakāpeniski tika pārveidotas par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanai paredzētām vietām. Īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojums 2013.gadā tika nodrošināts 31 personai vienā pašvaldības SAC. Īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojums ir pieejams vairākās RP SAC līgumorganizācijās.

RP iedzīvotājiem tiek nodrošināta arī īslaicīgā sociālā aprūpe iestādē. To nodrošina RP SIA „Rīgas 1. slimnīca” īslaicīgās hronisko pacientu aprūpes nodaļas 90 gultās. 2013.gadā pakalpojumu saņēma 990 klienti.

DC un atbalsta centru pakalpojumi pensijas vecuma personām. 2013.gadā tika nodrošināti 11 DC, tai skaitā 2 DC, kas galvenokārt paredzēti personām ar invaliditāti, bet neizslēdz DC pakalpojuma saņemšanu arī pensijas vecuma personām. Minētos pakalpojumus 2013.gadā saņēma 3219 personas.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centru attīstības programmas ietvaros 2013.gadā RP iedzīvotāji SAC pakalpojumu pilngadīgām personām varēja saņemt 15 sociālo pakalpojumu sniedzēju (3 – pašvaldības, 12 – līgumorganizāciju) institūcijās ar kopējo vietu skaitu līdz 1433. Minēto pakalpojumu 2013.gadā izmantoja 1781 persona.

U6.5. Veicināt atbalsta sistēmas izveidi krīzes situācijās nonākušām personām

RP saskaņā ar RD saistošajiem noteikumiem⁶¹, tiek sniegts pabalsts ārkārtas situācijā. 2013.gadā pabalsts ārkārtas situācijā piešķirts 2573 personām.

2013.gadā tika piešķirts finansējums no Rīgas sabiedriskās kārtības uzturēšanas fonda, lai realizētu preventīva rakstura pasākumus cilvēktirdzniecības mazināšanā, tajā skaitā 81 speciālista apmācībām un bukletu „Cilvēku tirdzniecības novēršana” izdošanai (10 000 eksemplāros).

Sociālo pakalpojumu krīzes situācijā nonākušām personām attīstības programmas ietvaros sniegts atbalsts un profesionāļu konsultācijas vardarbībā cietušām sievietēm, sievietēm ar bērniem, vīriešiem ar bērniem nodibinājumā „Sociālo pakalpojumu aģentūra”, ģimenes krīzes centrā „Mīlgrāvis”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, krīzes centrā bērniem un sievietēm „Māras centrs” un RP BJC struktūrvienībā „Marsa Gatve”. 2013.gadā pakalpojumu saņēma krīzes situācijā nonākušas 784 personas, tai skaitā 596 bērni un 188 pilngadīgas personas, no kuriem 171 sievietes un 17 vīrieši.

Radīta iespēja krīzes situācijā nonākušām personām saņemt diennakts psiholoģisko palīdzību un informatīvo atbalstu, zvanot uz biedrības „Skalbes” diennakts krīzes tālruni. 2013. gadā kopumā sniegtas 7430 zvanu konsultācijas, no tām 36 bērniem un 6578 pieaugušajiem, tai skaitā 6614 konsultācijas krīzes situācijā un 816 informatīvās konsultācijas.

U6.6. Veicināt personu pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās iekļaušanos sabiedrībā

Ar mērķi veicināt pilngadīgo bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu pēc pilngadības sasniegšanas (turpmāk – pilngadīgie bāreņi) iekļaušanos sabiedrībā, saskaņā ar RD 01.08.2006. saistošajiem noteikumiem Nr.50 „Par pašvaldības palīdzību bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem pēc pilngadības sasniegšanas” tiek piešķirti vairāki pabalsti: vienreizējs pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai, vienreizējs pabalsts sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, pabalsts ikmēneša izdevumiem bāreņiem – mācību iestāžu audzēkņiem un ikmēneša

⁶¹ 15.01.2013. saistošie noteikumi Nr.202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā”

izdevumiem dzīvojamās telpas īrei un komunālajiem maksājumiem. 2013.gadā šādus pabalstus saņēma 593 pilngadīgie bāreņi.

Sociālais darbs ar bāreņiem tiek veikts atbilstoši RD 05.01.2012 iekšējiem noteikumiem Nr.DL-12-2-nts „Kārtība, kādā tiek nodrošināts sociālā darba process darbā ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušu bērnu, kurš ir ārpusģimenes aprūpē un pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās”, kuri nosaka vienotu kārtību, kādā notiek sociālais darbs ar bāreņiem, kuri ir ārpusģimenes aprūpē, 6 mēnešus pirms bāreņa pilngadības sasniegšanas, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās un līdz pilngadīga bāreņa 24 gadu vecumam. 2013.gadā sociālais darbs Rīgas Sociālajā dienestā (turpmāk – RSD) tika veikts ar 522 pilngadīgiem bāreņiem.

U6.7. Veicināt sociāli izstumto iedzīvotāju un iedzīvotāju ar īpašām vajadzībām nodarbinātību

Lai īstenotu uzdevumu, ir izveidotas un darbojas 2 specializētās darbnīcas personām ar garīga rakstura traucējumiem ar 28 vietām galdniecības, šūšanas un veļas mazgāšanas prasmju attīstīšanai. 2013.gadā pakalpojumu saņēma 34 personas.

Veicināta grupu mājas (dzīvokļa) klientu motivācija iesaistīties darba tirgū, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai. Proti, grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņēmējiem, kuri mācās vai strādā, maksa par dzīvojamās telpas, virtuves un koplietošanas telpu ekspluatāciju (atbilstoši lietojamai daļai) noteikta atbilstoši minēto pakalpojumu izmaksām, bet ne vairāk kā Ls 30 mēnesī. Pārējo samaksas daļu sedz pašvaldība. 2013.gadā atbalsts sniegts 40 personām, kas ir par 22 personām vairāk kā 2012.gadā.

Biedrība „Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons”” nodarbinātības atbalsta pasākumu ietvaros 2013.gada 9 mēnešos sniegusi konsultācijas 69 personām ar invaliditāti, no kurām 22 personas uzsākušas algotu darbu.

U6.8. Veicināt bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu ģimenēs

Lai veicinātu bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu ģimenēs, Rīgas pilsētas pašvaldībā, saskaņā ar RD 08.12.2009. saistošajiem noteikumiem⁶², tiek sniegts materiāls atbalsts audžuģimenēm par audžuģimenes pienākumu pildīšanu. Papildus audžuģimenēm tiek piešķirts ikmēneša pabalsts audžuģimenē dzīvojoša bērna uzturam, kā arī pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei. Saskaņā ar RD saistošajiem noteikumiem⁶³, Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek sniegts materiāls atbalsts aizbildņiem par aizbildņa pienākumu pildīšanu, aprūpējot divus vai vairāk bērnus. 2013.gadā pabalstus audžuģimenēm saņēma 247 personas, savukārt pabalsts aizbildņim par aizbildnībā esošo otro un katru nākamo bērnu pārskata gadā tika iešķirts par 189 aizbildnībā esošiem bērniem.

---

⁶² RD 08.12.2009. saistošajiem noteikumiem Nr.32 „Par Rīgas pilsētas pašvaldības palīdzību audžuģimenei”

⁶³ RD 11.12.2007. saistošie noteikumi Nr.97 „Noteikumi par pašvaldības pabalstu aizbildņiem”

Atbalsts audžuģimenēm tiek nodrošināts arī dažādu konsultāciju veidā. 2013.gadā nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra” nodrošināja „Sociālā atbalsta un konsultatīvo programmu audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem”. Pakalpojumu kopumā saņēma 84 audžuģimenes (217 personas), 57 aizbildņu ģimene (110 personas) un 9 adoptētāju ģimenes (31 persona).

2013.gadā adoptēti 75 Rīgas pašvaldības bērni, no tiem 32 adoptēti Latvijā, 30 – uz ārvalstīm, savukārt 13 bērnus adoptējis otrs laulātais. Salīdzinot ar 2012.gadu, kad tika adoptēti 95 bērni, šo bērnu skaits ir samazinājies. Pēdējo 7 gadu laikā visvairāk bērnu tika adoptēti 2011.gadā – 101, no tiem Latvijā palika 44 bērni, savukārt uz ārvalstīm tika adoptēts 31 bērns. 26 bērnus adoptēja otrs laulātais.

U6.9. Veicināt atbalstu bezdarbniekiem

Sadarbībā ar NVA ESF projekta „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās” ietvaros 2013.gadā Rīgā kopā tika izveidotas 1174 pagaidu darba vietas, no 2013.gada 1.aprīļa 1094 pagaidu darba vietas, kurās iesaistījās 3931 bezdarbnieks. No visiem iesaistītajiem 2013.gadā pastāvīgu darbu atrada 145 personas.

2013.gadā 895 RSD klienti tika iesaistīti pašvaldības sabiedriskajos darbos (12 stundas nedēļā) – pasākumos darba un sociālo prasmju saglabāšanai, atjaunošanai vai apgūšanai. Kopš 2012.gada sadarbībā ar 89 organizācijām izveidotas 367 sabiedrisko darbu veikšanas vietas. 2013.gadā 6338 darbspējīgiem nestrādājošiem rīdziniekiem sniegts materiāls atbalsts krīzes situācijā (pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai, dzīvokļa pabalsts, pabalsts veselības aprūpes nodrošināšanai) un veicināta līdzdarbība savas situācijas uzlabošanā.

2013.gadā darbspējīgās nestrādājošās personas saņēma 27 126 bezmaksas sociālā darba speciālistu konsultācijas RSD, tai skaitā veikts sociālais darbs ar 1668 ģimeni, kurā ir nodarbinātības problēmas. Sociālo darbu ar klientiem, kuriem ir bezdarba problēmas, pārskata gadā RSD nodrošināja 20 sociālie darbinieki.

Psihosociālās rehabilitācijas, adaptācijas un motivācijas programmas ietvaros personības spēka atgūšanas programmas pakalpojumu 2013.gadā saņēma 28 RSD klienti – ilgstoši bezdarbnieki.

Pārskata gadā tika turpināts nodrošināt atbalsta grupu pieejamību bezdarbniekiem. 2013.gadā RSD tika organizētas 23 atbalsta grupas bezdarbniekiem, kurās tika iesaistīti 198 bezdarbnieki.

RSD nodrošinātas psihologa konsultācijas bezdarbniekiem ar psihosociālām problēmām. Šādas konsultācijas 2013.gadā saņēma 183 bezdarbnieki.

2013.gadā ar RP finansiālu atbalstu 1832 personām darbaspējas vecumā pēc smagām saslimšanām un/vai daļējas darba spēju zaudēšanas 5 stacionārajās ārstniecības iestādēs⁶⁴ tika nodrošināts sociālā darba pakalpojums.

U6.10. Veicināt sociālo pakalpojumu attīstību bezpajumtniekiem

2013.gadā darbu turpināja pašvaldības iestādes Rīgas patversmes struktūrvienība Mobilā brigāde, kuras galvenās funkcijas ir bezpajumtnieku apzināšana, kontaktu gūšana ar šīm personām, informēšana par palīdzības saņemšanas iespējām, motivēšana saņemt palīdzību, nepieciešamības gadījumā transportēšana uz naktspatversmi. 2013.gadā Mobilā brigāde sniedza konsultācijas 1119 personām, 720 personas tika pārvestas no vai uz patversmi vai nogādātas uz ārstniecības iestādi. Mobilā brigāde saņēma 1067 tālruņa zvanus par nepieciešamo palīdzības sniegšanu bezpajumtniekiem.

Rīgas patversmes DC bezpajumtniekiem un maznodrošinātiem Rīgas iedzīvotājiem Katoļu ielā 57, Rīgā dažādus pakalpojumus (sociālā darba speciālistu pakalpojumi, uzturēšanās DC pilnu darba dienu, dažādu prasmju apguve u.c. sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, ģimenes ārsta pakalpojumi primārās veselības aprūpes līmenī, dušas pakalpojumi, veļas mazgāšanas pakalpojumi u.c.) ir saņēmušas 967 personas. Papildus tam no 02.01.2012. līdz 31.12.2013. Rīgas patversme realizēja ESF finansiāli atbalstītu projektu „Motivācijas programmu izstrāde un ieviešana bezpajumtniekiem – bezdarbniekiem”.

2013.gadā Rīgā darbojās 2 Sociālās rehabilitācijas centri bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām (turpmāk – SRC) ar 28 vietām. SRC sievietēm ar 10 vietām 2013.gadā pakalpojumu saņēma 19 personas, SRC vīriešiem ar 18 vietām minēto pakalpojumu saņēma 47 personas.

Patversmes pakalpojumus sievietēm un vīriešiem 2013.gadā nodrošināja pašvaldības iestāde – Rīgas patversme. Kopējais vietu skaits patversmē ir 260. Naktspatversmes pakalpojumus sniedza 5 līgumorganizācijas ar kopējo maksimālo vietu skaitu – 595. Pārskata gadā patversmes/naktspatversmju pakalpojumus kopā saņēma 4095 personas (699 sievietes, 3396 vīrieši).

Lai radītu iespēju klientiem saņemt profesionālu atbalstu un motivētu risināt problēmas, tai skaitā atbalsta grupās, Rīgas patversmē/naktspatversmēs saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajām prasībām strādā sociālā darba speciālisti. Pašvaldības iestādē – Rīgas patversmes dienas centrā strādā psihologs.

U6.11. Nodrošināt kvalitatīvu sociālo pakalpojumu sniedzējinstītūciju darbību un attīstību

---

⁶⁴ Iestādes ar kurām RSD 2013.gadā noslēdza pārvaldes uzdevuma deleģējuma līgumus atbilstoši RD 18.12.2012. lēmumā Nr.5615 (prot. Nr.101, 11§) „Par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu” noteiktajam

Pārskata gadā Rīgā turpinājās vides pieejamības nepilnību novēršana pašvaldības sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijās.

Sadarbībā ar SIA „Rīgas karte” un RP SIA „Rīgas satiksme” sešās siltā ēdiena izdales vietās, Rīgas patversmē un naktspatversmēs tika ieviesta sociālo pakalpojumu saņēmēju elektroniskā reģistrēšanas sistēma (ERS), kāda tiek izmantota Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta biļešu sistēmā (e-talons).

RD iestādes, kas veica aktivitātes mērķa ietvaros 2013.gadā: LD, IKSD, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija un RPB.

Budžets

2013.gadā pašvaldība sociālajai aizsardzībai izlietoja 60 182 500 Ls, kas ir par 2 663 600 Ls vairāk kā 2012.gadā.

Secinājumi

2013.gada maijā Ūnijas ielā 49 tika atklāts jauns daudzfunkcionāls sociālo pakalpojumu DC bērniem un pilngadīgām personām „Paaudzes”. Savukārt aprīlī Ķīpsalā tika atklāts DAC bērniem no sociālā riska ģimenēm un bērniem ar funkcionāliem traucējumiem.

Veiksmīgi organizēta sadarbība ar NVO, piedāvāti pakalpojumi dažādām klientu vajadzībām, līdz ar to DC klientu skaits pieaudzis par 38%. Jauni DC nepieciešami Zemgales priekšpilsētā un Kurzemes rajonā, kā arī DAC personām ar demenci – Latgales un Vidzemes priekšpilsētās⁶⁵.

Pašvaldībai ir būtiski veikt preventīvas darbības, kas novērš iedzīvotāju nonākšanu palīdzības lūdzēja statusā. Tādējādi pozitīvi vērtējama iespēja iedzīvotājiem apkures sezonā noslēgt līgumu ar SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” par dalītu apkures rēķina apmaksu, kas nozīmē, ka 50% no rēķina tiek samaksāts noteiktajā termiņā, bet 50% – pēc apkures sezonas beigām, turklāt bez jebkādiem soda procentiem.⁶⁶

2013.gadā precizēti saistošie noteikumi par līdzfinansējuma samaksas kārtību pašvaldības sporta, mūzikas un mākslas skolās, tādējādi turpmāk visiem daudzbērnu ģimeņu bērniem tiks piemērots 100% atbrīvojums no līdzfinansējuma maksas par profesionālās ievirzes izglītības programmu apguvi pašvaldības izglītības iestādēs.⁶⁷

---

⁶⁵ LD dati

⁶⁶ www.leta.lv

⁶⁷ turpat

Nozares eksperta viedoklis

Evija Apine, SIA "MFocus" valdes locekle, supervizore, sociālā darba jomas projektu eksperte - konsultante

Pozitīvi vērtējams, ka pašvaldība turpina palielināt sociālo pakalpojumu sniedzēju skaitu, lai pakalpojumi kļūtu pieejamāki lielākam iedzīvotāju skaitam, kam tie vajadzīgi. Redzams, ka pašvaldība cenšas elastīgi reaģēt uz dažādajām iedzīvotāju vajadzībām, veidojot pakalpojumus, kas nav noteikti likumdošanā kā obligāti.

Pozitīvi, ka ir arī tā sauktie „zema sliekšņa” pakalpojumi (veselības istabas, krīzes centri, atsevišķi dienas centri), kuri ir pieejami ikvienam iedzīvotājam bez iepriekšēja nosūtījuma, pieraksta, personas dzīves situācijas izvērtējuma.

Vardarbība ģimenē joprojām ir aktuāla problēma sabiedrībā, vienlaikus krīzes centru skaits ir mazs un to ģeogrāfiskais izvietojums neatbilst iedzīvotāju vajadzībām. Atbalsts un sociālā rehabilitācija ir jānodrošina gan cietušajiem, gan vardarbības veicējiem.

Sabiedrības dzīves kvalitāti kopumā negatīvi ietekmē vardarbības un atkarības problēmu nerisināšana, jo šīs problēmas tiek nodotas nākamām paaudzēm kā uzvedības un dzīves modeļi, mazina drošību sabiedrībā, jo bieži ir saistītas ar cita veida sociāli nevēlamu rīcību ārpus ģimenes.

Preventīvais darbs ir jāattīsta. Resursu ieguldīšana preventīvajā darbā samazina sociālo problēmu dziļumu un nepieciešamos tēriņus to risināšanai. Būtu jāattīsta arī kopienas sociālā darba pieeja pilsētas apkaimēs, jo tas var sniegt būtisku ieguldījumu sociālo problēmu prevencē.

6.1. tabula

Stratēģiskā mērķa M6,,Sociāli atbalstīta un aprūpēta sabiedrība” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads							Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Vidējie ienākumi uz vienu mājsaimniecības locekli, attiecībā pret iztikas minimumu valstī	CSP	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	↑	↓	Pieaug
		1,72	2,15	1,84	1,55	1,48	1,45	1,55			
Mājsaimniecības rīcībā esošais ienākums (vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli, Ls)	CSP	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	↑	↑	Pieaug
		201,03	285,48	309,72	260,15	246,38	252,07	272,38			
Mājas aprūpē aprūpējamo personu skaits kopā	LD dati	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	↑	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
		4147	3946	3942	3871	4678	5203	5748			
Dienas aprūpes centros aprūpēto iedzīvotāju skaits	LD dati	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	↑	↑	Samazinās, vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
		885	2578	2676	2628	2483	2719	3590			
Krīzes centros pakalpojumu saņēmēju skaits	LD dati	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	↑	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
		348	300	353	500	509	701	784			
Iemītnieku skaits bērnu-bāreņu sociālās aprūpes centros un pašvaldības bērnu namos gada sākumā	LD dati	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	↓	↓	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
		739	746	635	627	597	593	592			
Iemītnieku skaits veco ļaužu un personu ar fiziska un garīga rakstura traucējumiem pensionātos un specializētos sociālās aprūpes un rehabilitācijas valsts centros gada sākumā	LD dati	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	↓	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
		1585	1641	1687	1730	1795	1896	1781			

Personas, kuras izmantojušas patversmes/naktpatversmes pakalpojumus/sociālās rehabilitācijas centra pakalp.	LD dati	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	↑	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
		2262	1949	2597	3182	3289	3769	4095			
Zupas virtuvēs izsniegto porciju skaits	LD dati	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	↓	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
		96894	113054	93300	155503	141032	165165	160779			

Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu